

‘Veel leed is een lelijk verpakt cadeautje’

Toen de Britse auteur **Elizabeth Day** door een dal ging, merkte ze dat ze opknapt van gesprekken met anderen. Dat leidde tot een podcastserie over fouten maken, waarvoor ze beroemdheden als Phoebe Wallis-Bridge en Sebastian Faulks wist te strikken. Nu zijn de gesprekken ook als boek verschenen. ‘Je kunt met tegenslagen leven.’

Door **Maud Beucker Andreae**
Foto: **Jenny Brough**

Als je ‘likable’ zou moeten omschrijven, volstaat een optreden van Elizabeth Day (42). De bestsellerauteur – van haar roman *Het feest* werden wereldwijd 150.000 exemplaren verkocht – is vriendelijk, eloquent en charmant, iemand bij wie je je snel openstelt. Precies die kwaliteit bracht haar het succes van de podcast *How to fail*, waarvoor ze bekende en minder bekende Britten uitnodigde om over hun ergste mislukkingen te praten. Inmiddels is er van de podcastserie ook een boek verschenen, dat onlangs in het Nederlands verscheen onder de titel *Durfte falen*. In Groot-Brittannië is Days ‘faalboek’, net als de podcast, een dikke hit – de ironie ervan is haar niet ontgaan.

Wat is erger, falen terwijl je alles hebt gegeven of falen doordat je je niet goed hebt voorbereid?
‘Ik denk dat het contextgevoelig is. Als je een test of examen niet hebt gehaald terwijl je keihard hebt gestudeerd, is dat pijnlijker dan wanneer je bijna niks hebt gedaan. Maar als je in het laatste geval kwaad wordt op jezelf omdat je te weinig hebt gestudeerd, maak je de pijn erger. Een onderscheid dat je denk ik altijd moet maken is: je mag best balen van je gedrag, als je er maar niet je identiteit aan

ontleent. Je hebt gefaald, je bent geen faler.’

Waarom begon u met de podcast?
‘Het korte antwoord is: omdat ik werd gedumpt. Dat gebeurde drie weken voordat ik 39 werd. Mijn leven zag er zo rond mijn 40ste allesbehalve uit zoals ik me dat vroeger had voorgesteld. Ik was getrouwd geweest en weer gescheiden en had mislukte pogingen ondernomen om kinderen te krijgen. En nu was deze relatie ook over. Ik zag me als een totale mislukking. Ik ben toen een maand naar Los Angeles gegaan om bij te komen van de misère.’

‘Daar luisterde ik voor het eerst naar de podcast van psychotherapeut Esther Perel, *Where should we begin*, wat eigenlijk relatietherapie op de radio is. Ik vond het mooi hoe open en kwetsbaar die koppels zich opstelden. Ik had in die tijd zelf veel eerlijke gesprekken met vriendinnen, onder meer om uit te zoeken hoe ik zelf op dit dramatische punt was aanbeland, en over hun worstelingen in het leven. Die gesprekken waren zo kwetsbaar. Het leek me fantastisch meer van dit soort gesprekken te voeren, maar dan publiekelijk. Dat zou helend zijn voor mezelf, maar ik zou er ook anderen mee kunnen bedienen.’

Day is slank en lang, stijlvol gekleed in een paarse wijde broek met witte sneakers en dito top. Behalve een lange ketting met munthanger, is ze bescheiden in haar versiering. Ze spreekt keurig Oxford English, iets wat haar in haar jeugd, als Britse opgegroeid in Noord-Ierland, niet perse heeft geholpen: ze was anders. En afwijken, dat pikken kinderen niet. Het maakte haar kindertijd vrij eenzaam. Day vertelt daar open

Elizabeth Day scheidde op haar 39ste. Het was niet gelukt kinderen te krijgen.

over in *Durfte falen*, net als over haar ‘verkeerde’ houding in haar relaties met mannen. Ze maakte zich telkens ondergeschikt, iets waar ze onder meer dankzij haar podcastgesprekken achter kwam.

Wat wilde u met de podcast bereiken? Was die therapeutisch of educatief bedoeld? Of wilde u gewoon mensen vermaken?

‘Alle drie. Maar het belangrijkste was dat luisteraars zich minder bang en alleen zouden voelen, zich minder zouden schamen voor hun fouten en flaters. De podcast is troostend en verheffend. Het is bemoedigend als je weet dat andere mensen het leven ook lastig vinden.’

Hoe kwam u aan uw gasten?

‘In het eerste seizoen was het gewoon “wie kan ik zo gek krijgen”. Ik nodigde mensen uit die ik eerder voor mijn werk als journalist had geïnterviewd, zoals schrijvers Sebastian Faulks en David Nicholls. De eerste gast was auteur en actrice Phoebe Wallis-Bridge, een goede vriendin van mij en een grote naam in Groot-Brittannië vanwege haar populaire serie *Fleabag*. Phoebe kan grappig vertellen en begreep het concept meteen. Ze ging los over romantische fiasco’s en mislukte audities. In de achtste en laatste aflevering van het eerste seizoen word ik zelf geïnterviewd over mijn missers. De eerste serie was tot mijn stomme verbazing meteen een succes.’

Maar is het wel troostend om louter succesvolle mensen aan het woord te laten, mensen die weliswaar weleens hebben gefaald, maar daarna zeer geslaagd zijn? Word je daar als ‘falende luisteraar’ niet nog somberder van?

‘Het is denk ik niet echt ethisch om mensen in het midden van hun crisis of verdriet te interviewen. Je kunt als mens niet reflecteren op de gebeurtenis als je er nog middenin zit. Ik was bij het maken van het eerste seizoen ook realistisch: ik

wist dat ik beroemdheden moest hebben om luisteraars aan te trekken. Daarbij is het volgens mij juist steunend dat zelfs mensen die je bewondert aan de grond hebben gezeten. En de meesten worstelen, ondanks hun succes, nog steeds geregeld.'

'Niet alle gasten zijn grote namen. Zo sprak ik met Johnny Benjamin. Hij was depressief en suicidaal en werd bij een zelfmoordpoging gered door een toevallige passant. Johnny zet zich nu in als campagnevoerder voor mentale gezondheid. Een andere minder bekende naam is Sharmaine Lovegrove; zij is nu uitgever, maar was ooit dakloos. Ze vertelt hoe boeken haar leven hebben gered. Ik vind het belangrijk mensen erop te wijzen dat we met tegenslagen kunnen leven. Dat mislukken hen verdrietig maakt, maar dat het hen niet definieert. Ik ben zelf verdrietig over het feit dat ik geen kinderen heb gekregen, maar ik heb het inmiddels wel aanvaard.'

Is elke rotgebeurtenis dan in uw ogen een zegen vermomd als pijn?

'Zeker niet. Sommige dingen die gebeuren zijn zo catastrofaal, wreed en traumatisch, dat je die nooit zo zou kunnen beschrijven. Slopende ziektes, oorlog, kinderen die overlijden: dergelijke gebeurtenissen gaan ons begrippenkader voorbij. Maar veel persoonlijk leed kunnen we wel als een lelijk verpakt cadeautje zien. Dankzij mijn eerdere falen ben ik beter gewapend tegen toekomstige tegenslag. Als twintiger en dertiger leefde ik met van die vijfjarenplannen. En als iets ervan dan niet lukte, was ik vreselijk teleurgesteld. Ik was een perfectionist. Ik heb nog steeds de neiging alles te plannen, maar zie nu ook de schoonheid in een breuk

CV ELIZABETH DAY

Geboren in 1978

Is journalist, auteur en podcastmaker. Ze groeide op in Noord-Ierland en studeerde geschiedenis in Cambridge.

Ze schreef voor onder andere The Evening Standard, The Sunday Telegraph en The Guardian.

Vorige zomer verscheen 'Het feest', haar tweede roman in vertaling, na haar debuut 'Steen, papier, schaar'.

Haar nieuwe boek heet 'Durfte falen – Alles wat ik heb geleerd van dingen die fout gingen' (€21, Ambo|Anthos uitgevers).

of vlek. Ik leef minder planmatig, laat alles meer gebeuren. Ik heb geleerd me over te geven aan het leven, zonder de hoop te verliezen. Hoop is een bestendige eigenschap. Hoe vaak mijn hart ook gebroken is, ik geloof nog steeds in de liefde.'

U bent maatschappelijk behoorlijk geslaagd. U had een mooie journalistieke carrière, u hebt een bestseller op uw naam en een razend populaire podcast. Wanneer blunderde u op werkgebied?

'Toen ik nog niet zo lang werkte als journalist, had ik er alles voor over om serieus te worden genomen. Ik werkte in een mannenbolwerk, wilde laten zien dat ik ook ballen had. Toen er aan mij gevraagd werd een "orgasmemachine" te testen, zei ik ja. Ik wilde bekendstaan als stoer, niet als neezegger. Domme fout. Ook bij de volgende misstap kwam ik te weinig voor mezelf op: in de acht jaar dat ik bij mijn laatste werkgever, The Observer, werkte heb ik geen enkele keer om loonsverhoging gevraagd. Ik prees me al zo gelukkig dat ik daar mocht werken, dat het niet in me opkwam mijn salaris te bespreken. De meeste mannen deden dit wel, en met succes.'

Ziet u een verschil tussen de manier waarop mannen en vrouwen kijken naar hun mislukkingen?

'Toen ik in het eerste seizoen van de podcastreeks mensen benaderde, wist niemand waar ie aan toe was. Ik vroeg en vraag iedere geïnterviewde over zijn drie grootste mislukkingen te vertellen. Bijna alle mannen van het eerste seizoen antwoordden in eerste instantie: ik heb eigenlijk niet echt gefaald. De vrouwen reageerden tegenovergesteld: ze konden bijna niet kiezen

uit hun talloze debacles. Ik vond dat fascinerend.'

Stelden de mannen zich uiteindelijk wel open?

'Het was niet zo dat de mannen arrogant waren of iets wilden verbergen. De wereld is nu eenmaal beter ingericht op blanke, middelbare mannen; als zij een obstakel tegenkomen, zien ze dat daarom sneller als iets wat ze kunnen overwinnen. In hun perceptie hadden zij dus ook minder gefaald.'

'Vanaf het tweede seizoen veranderde er wel iets bij de mannen. Ze begrepen de bedoeling beter en kwamen makkelijker met een rijtje flops aanzetten. Behalve een, de auteur James Frey. Hij is een paar jaar geleden negatief in de publiciteit gekomen doordat hij dramatische feiten in zijn "memoires" nogal had aangedikt. Toen ik hem daarmee confronteerde, deed hij het voorkomen alsof het vooraf zijn intentie was geweest de literaire wereld een beetje op te schudden. Ik denk dat hij zichzelf geloofde, maar ik geloofde hem niet. Had ik maar 2 procent van zijn arrogantie; lijkt me heerlijk.'

Had u nog een richtlijn voor het soort mislukkingen dat deelnemers moesten aandragen, een soort 'faalgraad'?

'Ik vond het fascinerend hoe verschillend de mislukkingen waren. Maar hoe lullig de voorbeelden soms ook waren – bijvoorbeeld een niet gehaald rijbewijs –, er lag altijd iets diepers aan ten grondslag. Een jonge zangeres kwam eens met de volgende drie ontboezemingen: ze was eens haar tekst kwijt geweest, had moeite met slapen en vond het lastig haar veganistische leefstijl vast te houden. Op het oog niets van wezenlijk belang. Maar achter alles zat iets fundamenteelers. Zo hebben we het over podiumangst, slapeloosheid en controleverlies gehad en werd het, net als met de meeste gasten, een boeiend en waardevol gesprek.' □

'Hoe lullig de mislukkingen ook waren, er lag altijd iets diepers aan ten grondslag'